

J 15

„Já jsem pravý vinný kmen a můj Otec je vinař. ²Každou mou ratolest, která nenese ovoce, odřezává, a každou, která nese ovoce, čistí, aby nesla hojnější ovoce.

³Vy jste již čisti pro slovo, které jsem k vám mluvil. ⁴Zůstaňte ve mně, a já ve vás. Jako ratolest nemůže nést ovoce sama od sebe, nezůstane-li při kmeni, tak ani vy, nezůstanete-li ve mně. ⁵Já jsem vinný kmen, vy jste ratolesti. Kdo zůstává ve mně a já v něm, ten nese hojné ovoce; neboť beze mne nemůžete činit nic. ⁶Kdo nezůstane ve mně, bude vyvržen ven jako ratolest a uschne; pak ji seberou, hodí do ohně a spálí.

⁷Zůstanete-li ve mně a zůstanou-li má slova ve vás, prostě, oč chcete, a stane se vám. ⁸Tím bude oslaven můj Otec, když ponese hojné ovoce a budete mými učedníky.

⁹Jako si Otec zamiloval mne, tak jsem si já zamiloval vás. Zůstaňte v mé lásce. ¹⁰Zachováte-li má přikázání, zůstanete v mé lásce, jako já zachovávám přikázání svého Otce a zůstávám v jeho lásce.

¹¹To jsem vám pověděl, aby moje radost byla ve vás a vaše radost aby byla plná.“

Milé sestry, milí bratři – milé vinné ratolesti,

není to dlouho, co muži mně příslušní prořezávali na zahradě staré jabloně. Stromům to snad dlouhodobě prospělo, ale na ořezané větve, většinou napadené lišejníkem, už zakrátko zvláště radostný pohled nebyl. Pupeny se nalily tak jako u větví, které zůstaly na stromech, ale zatímco na jabloních vyrazily první lístečky, v ořezaných větvích život skončil. Někdy v létě z nich bude ohníček.

Právě tenhle dobře známý obraz používá Ježíš v řeči, o které dnes společně přemýšlíme. Větve jsou součástí stromu, pokud v nich koluje jeho míza. To je biologie. My jsme součástí Kristova těla, jsme napájeni životodárnou silou tohoto vinného kmene, pokud v nás koluje míza zvaná Boží láska. To je teologie.

To se snadno řekne – možná by mi leckdo namítl –, ale co to znamená? Jsme přece samostatné lidské bytosti, pohybliví živočichové, nekořeníme v zemi, máme vlastní nohy a taky vlastní hlavu, jak tedy můžeme v někom „zůstávat“?

Zkusme se na to podívat z Janovy perspektivy. Pokud někde máme zůstávat, znamená to, že už tam nějak jsme. A my naroubováni na vinný kmen jsme – právě to totiž znamená ta trochu záhadná věta „Vy jste již čisti pro slovo, které jsem k vám mluvil.“ Jsme čisti díky tomu slovu – díky tomu, že jsme zaslechli Kristovo pozvání, že nám je někdo předal, že jsme potkali svědky, kteří nám pomohli té úžasné zvěsti o Boží lásce k nám uvěřit a kteří nás naučili něco z toho, co jsme slyšeli, taky žít. Díky tomu všemu můžeme být – ne snad učedníci po dvaceti letech, jako nějakí mušketýři, ale učedníci ještě po dvou tisícovkách let! Těžko chápat, jak velký je to dar!

Na nás tedy není přicházení a vcházení, ale jen to zůstávání. Jedna cesta k jeho provádění souvisí opět se slovem – tentokrát v množném čísle: „Zůstanete-li ve mně a zůstanou-li má slova ve vás,“ píše se tu. Nemůžeme být plodnými ratolestmi, nechováme-li v sobě živá Ježíšova slova. Zejména dnes, kdy se na nás odevšud valí tolik nových informací, že už ani pořádně nevíme, kde jsme to všechno slyšeli nebo četli a kdo to vlastně řekl nebo napsal, máme si Ježíšova slova stále opakovat, žít je svým vlastním příběhem, aby s námi docela srostla.

Být Ježíšovým učedníkem není nic jednorázového. Není tu výuční ani jiný list, který by nám dal dobrozdání, že jsme s učením hotovi – učíme se celý život; celý život jsme na

cestě. Možná máte s Božím slovem taky tuhle zkušenost: čteme podobenství, které jsme četli a slyšeli tolikrát, myslíme si, že se v něm nedá nic nového najít – a Duch svatý najednou foukne, a míza jménem láska se v nás rozproude tak prudce, až to v nás hrkne.

Mluví se tu taky o zachovávání přikázání. V dnešní době má to slovo trochu nesympatický nádech. Podle toho, co říká evangelista Jan, ovšem přikázání není nějaká meta, jíž máme s vypětím všech sil dosáhnout. Když se rozhodneme, že se tzv. polepšíme, mnohdy se nám vede jako těm ořezaným jabloňovým větvím: hrdě nasadíme pupeny, a když se mají rozvinout v lístky, je utrum. Schopnost zachovávat přikázání v Janově textu je ale mnohem spíš výsledkem naší příslušnosti ke kmeni, dílem onoho životodárného proudění, které nás pomalu, ale vnímatelně proměňuje zevnitř. Není to ze dne na den, ale má to šanci vydržet.

Zachovávat přikázání neznamena – jak nám někdy napovídá čeština, zatížená snad rakousko-uherskou dohlížitelkou tradicí – „plnění“: dostaneš prázdnou nádobu velikostí na hranici svých možností – a teď „plň“ vším, co ze sebe dokážeš vymačkat. Hlavní přikázání, které máme zachovávat, je uvedeno hned ve verši následujícím po našem oddílu: Milujte se navzájem, jako jsem já miloval vás. – Tedy: Podržte to, co jste viděli u mne. Nejděte s proudem, ale buďte v lásce vynalézaví. Vymýšlejte neotřelá řešení. Snažte se porozumět. Stůjte při těch, kteří jsou na tom bídě. Hledejte u sebe navzájem to dobré. A nezapomeňte přitom, že to je radost. Pokud vám tohle všechno bude ležet na srdci, bude ve vás proudit moje láska, ponese ovoce a budete žít k Boží slávě.

Pak je tu ale ještě jedna věc, kterou Janův text přímo nepojmenovává, ale bez které by celý ten proces vůbec nebyl možný. Zdárný průběh všeho toho pročišťování, zůstávání a nesení plodů má ještě jeden předpoklad: a tím je to, že dovolíme míze jménem láska, aby v nás volně proudila. Možná právě tohle je na tom to nejtěžší. Je to totiž něco, co ze svého čistě lidského života tak docela neznáme.

Nejsme propustní. S žádným člověkem nesdílíme všechno, a to ani v tom nejintimnějším vztahu. Zčásti je to jistě proto, že leccos z toho, co se nám honí hlavou, by druhého mohlo ranit. A zčásti je to taky proto, abychom sami nenastavovali bok – aby druhý neranil nás. Těžko si dokážeme představit, že bychom si něco nenechávali pro sebe – a teď nemyslím různé předměty, peníze nebo cokoli hmotného, ačkoli i tak tomu bývá. „To je můj hrneček.“ „To je můj foťák.“ „To je ale moje auto.“ K našim vztahům přirozeně patří i různé „hry“, které spolu hrajeme. Na přeborníka a na moulu. Na „vystačím si sám“ a „bez tebe se neobejdu“. Na „já ti ukážu“ a „vidíš, k čemu jste mě dohnali“. A tak bychom mohli dlouho pokračovat. Americký psychiatr Eric Berne o tom napsal celou knihu. Jsme tedy zvyklí jeden před druhým něco ze sebe clonit – a nejspíš to mezi námi lidmi, a to ani mezi bratry a sestrami, opravdu jinak ani nejde. Nevím.

Vztah s Pánem Bohem je ale jiný. Jeho láska tu byla dřív než ta naše. Jeho láska je větší než ta naše. A něco před ním clonit nemá vůbec žádný smysl – protože on o nás ví i to, co o sobě ještě netušíme ani my sami. A přesto to děláme.

Zkusme si představit své nitro jako příbytek. Jako v příbytku i v našem vnitřním životě jsou místa, kam můžeme pozvat druhé lidi. Je tam čisto a uklizeno – vládne tam láska a porozumění. Pak jsou ale jiná místa, kam jsme odložili věci, které jsou nám nepříjemné a nechceme se jimi zabývat: vztahy, které potřebují napravit; křivdy, které zůstaly neodpuštěné a už je v sobě nosíme tak dlouho, že se začínají rozkládat; skrumáž neuspořádaných náklonností, mezi kterými si neumíme vybrat to, na čem opravdu záleží. Náš duchovní život – naše modlitba – pak leckdy vypadá nějak takhle:

Otče náš, pěkně vítej u nás doma. Volali jsme k tobě a tys nám odpověděl. Děkujeme ti, že jsi přišel. Posad' se pěkně do pokoje, dáme si čaj – nebo bys raději kávu? Dobře že jsi přišel v neděli, zrovna máme napečeno. – To víš, všechno není tak, jak bychom si přáli. – Že by ses chtěl podívat i do kuchyně? Inu nedáš-li jinak, ale není tam zrovna pořádek, to víš, nemůžeme pořádk uklízet. – Aha, no ano – máme taky dětský pokoj, ložnici... Proč bychom si ale nemohli povídat v pokoji? Jsi přece tak vzácný host... – Cože? Že bys rád viděl i kumbál? Tam tě, dobrý Bože, vzít nemůžeme. Je tam takový nepořádek, že tam radši sami nechodíme. A kromě toho, víš... Včera tu byla na návštěvě babička, trochu jsme se nepohodli, strčili jsme to rozladění do kumbálu a teď nám to tam tak nějak...nevoní. – To ne! To myslíš vážně? Že kdybychom to nadělení rozbalili s tebou, mohli bychom to, co se stalo, vidět v jiném světle? Právě od toho že je modlitba? Kdepak! Přece tě něčím takovým nebudeme obtěžovat. – Ano, to je pravda, je to skutečně trochu cítit i v předsíni. Ale na to si člověk zvykne. Za pár dní už o tom nebudeme ani vědět. – Že už musíš jít? Škoda. Tak děkujeme za návštěvu. Vážně. A zase někdy v neděli přijď'. Budeme se těšit.

Moc bych vám přála, abyste u sebe takové nepěkné kumbály neměli – protože ze mne tu mluví smutná zkušenost s mým vlastním nepořádkem. Vraťme se ale k našemu obrazu vinného kmene. Předpokladem nesení ovoce je to, že dovolíme míze jménem láska, aby v nás **volně** proudila. Pokud v sobě držíme něco pod zámekem, pokud před Pánem Bohem něco důležitého ze svého života cloníme, míza tudy proudit nemůže. Něco ji blokuje: přemílaná křivda, neschopnost odpustit, skrývaný vztek – nebo co všechno se v takovém zavřeném kumbálu může tajit. A s námi je to pak celé trochu na levačku. Zvenčí to vypadá, jako bychom krásně pučeli a kvetli. Ale uvnitř máme kumbál plný ošklivých věcí. A je jen otázkou času, kdy se v nás začnou rozkládat.

Pane Ježíši Kriste,

řekl jsi nám, že ten, který je díky tobě i naším Otcem, čistí každou ratolest, která nese ovoce. Prosíme tě, abys nám pomáhal vynášet na světlo své lásky všechno harampádí, které se snažíme před tvým pohledem zakrýt. Prosíme tě, abys čistil i nás. Prosíme tě, abys nás vedl a abychom tebou očištění i my nesli ovoce lásky, radosti, pokoje, trpělivosti a vůbec všeho dobrého. Amen